

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol
Dyddiad y cyfarfod:	22 Mai 2013
Aelod/Swyddog Arweiniol	Aelod Arweiniol Cyllid ac Asedau/ Pennaeth Cyllid ac Asedau
Awdur yr Adroddiad:	Pennaeth Cyllid ac Asedau
Teitl:	Adolygiad o Gronfeydd wrth Gefn, a Sefydlu Cronfa Wrth Gefn ar gyfer Buddsoddi yn y Cynllun Corfforaethol

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Ystyried lefel bresennol y Cyngor o ran cronfeydd wrth gefn, balansau a darpariaethau.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Rhoi gwybod i'r pwyllgor am lefel y cyllid sydd gan y Cyngor ar hyn o bryd.

2.2 Cael barn y Pwyllgor am newidiadau i gronfeydd wrth gefn penodol cyn i gynigion gael eu cyflwyno i'r Cyngor llawn.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod y Pwyllgor yn ystyried cynnwys yr adroddiad ac yn rhoi sylwadau am y newidiadau arfaethedig.

4. Manylion am yr Adroddiad

Beth yw Cronfeydd Wrth Gefn, Darpariaethau a Balansau?

4.1 Mae Cronfeydd wrth gefn, balansau a darpariaethau yn wahanol enwau am arian y mae'r Cyngor wedi'i neilltuo am amryw resymau. Bydd y rheswm dros ei neilltuo yn pennu ei ddosbarthiad. Mae'r rhan fwyaf o sefydliadau yn gwneud hyn ac mae'n debyg i unigolion sydd â chyfrifon cynilo.

Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi

4.2 Cyllid yw hwn a gaiff ei neilltuo am resymau penodol (dyma pam y'u gelwir yn gronfeydd wrth gefn 'wedi'u clustnodi'). Yn gyffredinol, byddwn yn ffyddiog y bydd y digwyddiad yn digwydd a bod gennym syniad da o'r gost. Mae gennych elfen o reolaeth dros y gwariant. Mae fel unigolyn yn cynilo am gar newydd – gall benderfynu pryd i brynu a faint i'w wario.

4.3 Yn Natganiad Cyfrifon y Cyngor, byddwch yn gweld nifer o eitemau y gellir eu galw'n gronfeydd wrth gefn ond sydd, mewn gwirionedd, yn

addasiadau cyfrifeg nad oes arian yn gefn iddynt felly nid ydynt wedi'u cynnwys yn y papur hwn.

Darpariaethau

4.4 Cyllid yw hwn a gaiff ei neilltuo yn erbyn digwyddiad penodol, ond y mae'r amseriad a'r swm yn ansicr. Er enghraifft, os ydych yn cael eich erlyn gan rywun, mae'n bosibl y byddwch yn credu y byddwch yn ennill, ond neilltuwch swm o arian rhag ofn i chi golli. Nid y swm cyfan fydd hwn o reidrwydd, ond gall fod yn gyfran yn seiliedig ar asesiad risg o'r canlyniad tebygol.

Balansau

4.5 Cyllid yw hwn a gaiff ei neilltuo ar gyfer digwyddiadau na ragwelwyd ac nid ydynt yn gysylltiedig ag unrhyw brosiect neu ddigwyddiad penodol. Mae'r swm a gaiff ei neilltuo yn amrywio yn dibynnu ar yr amgylchedd allanol, amgylchiadau hanesyddol a maint y sefydliad. Byddai'r cyllid hwn yn talu costau'r llifogydd diweddar yn Sir Ddinbych. Mae gan wasanaethau falansau diwedd blwyddyn sydd o ganlyniad i faterion amseru yn unig – h.y. gwariant a allai fod wedi'i gynllunio ar gyfer mis Mawrth sy'n digwydd ym mis Ebrill mewn gwirionedd. Mae hyn yn golygu eu bod yn tanwario ar gyllideb y flwyddyn sy'n creu balans diwedd blwyddyn a gaiff ei gario ymlaen a'i wario yn y flwyddyn newydd yn gyffredinol.

4.6 Mae tri gwahanol fath o falansau gan y Cyngor.

- **Balansau cyffredinol** – maent ar gael i'r Cyngor eu defnyddio yn y rhan fwyaf o amgylchiadau
- **Balansau ysgol** – gan ysgolion unigol at eu dibenion eu hunain ac nid ydynt ar gael i'w defnyddio ar wasanaethau eraill (er y gallai'r Cyngor ddewis rhoi cap ar y rhain a thynnu unrhyw gyllid uwchben y cap hwnnw yn ôl)
- **Balansau Cyfrif Refeniw Tai** – balansau yw'r rhain yn y Cyfrif Refeniw Tai ac nid ydynt ar gael ar gyfer unrhyw wasanaeth arall.

Faint o arian y mae'r Cyngor wedi'i neilltuo?

4.7 Mae'r Datganiad Cyfrifon blynyddol yn rhestru'r symiau diwedd blwyddyn ym mhob un o'r categorïau uchod er y bydd y rhain yn newid yn ystod y flwyddyn wrth i wasanaethau ychwanegu atynt neu wario ohonynt. Mae'r tabl isod yn dangos crynodeb o faint sydd gan y Cyngor ar hyn o bryd (sylwer mai ffigurau **31/03/12** yw'r rhain)

Math	Swm £000
Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi	28,704
Balansau Cyffredinol	7,575
Balansau Gwasanaeth	1,583
Balansau Ysgolion	1,801
Balansau Cyfrif Refeniw Tai	871
Darpariaethau	3,307

Sut y mae'r Cyngor yn penderfynu faint i'w neilltuo?

- 4.8 Nid oes gan y Cyngor bolisi penodol o ran faint y dylai ei gadw mewn cronfeydd wrth gefn a balansau gan mai ffactorau allanol sy'n eu sbarduno yn gyffredinol. Mae hyn yn golygu y bydd gwasanaethau yn cynnig cronfeydd wrth gefn newydd neu bydd y Prif Swyddog Cyllid yn argymhell newidiadau. Caiff y penderfyniad terfynol ei wneud yng nghyfarfod y Cyngor Llawn ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol.
- 4.9 Y prif sbardun y tu ôl i'r cyllid hwn yw asesiad risg a dylid gwneud hyn yn rheolaidd. Caiff hyn ei wneud ar wahanol adegau yn dibynnu ar natur y risg a'r symiau dan sylw. Wrth i amodau ariannol ddod yn fwy anodd, mae risg canfyddedig yn cynyddu ac mae Cynghorau yn tueddu i gronni eu balansau.
- 4.10 Mae'n gydbwysedd anodd i'w gael rhwng neilltuo cyllid er diogelwch ariannol a chadw cyllid y mae mawr eu hangen na fydd byth yn cael eu gwario o bosibl.

A yw'r Cyngor wedi neilltuo'r swm 'cywir' o gyllid?

- 4.11 Fel rhan o'i Gynllun Corfforaethol diweddar, penderfynodd y Cyngor ei fod am ddechrau cynllun uchelgeisiol o fuddsoddiad cyfalaf ac y dylid sefydlu cronfa wrth gefn newydd – 'Cronfa Wrth Gefn ar gyfer Buddsoddi yn y Cynllun Corfforaethol'.
- 4.12 Fel rhan o hyn, dywedodd y Prif Swyddog Cyllid y byddai'n cynnal adolygiad o gyllid presennol i bennu a oedd y lefelau presennol yn rhesymol a p'un a ellid lleihau rhai cronfeydd wrth gefn a symud cyllid i'r gronfa wrth gefn newydd.

Newidiadau Arfaethedig

- 4.13 Mae Atodiad 1 yn cynnwys dadansoddiad o Gronfeydd Wrth Gefn presennol sydd wedi'u neilltuo a p'un a yw'r proffil risg yn dal i olygu bod angen cadw cyllid ar y lefel bresennol. Mae Atodiad 2 yn dangos y newidiadau arfaethedig.
- 4.14 Mae'r dadansoddiad yn dangos y gellir symud £6.4m allan o gronfeydd wrth gefn presennol i Gronfa Wrth Gefn newydd ar gyfer Buddsoddi yn y Cynllun Corfforaethol. Mae hyn naill ai oherwydd bod y risgiau o ran y gronfa wrth gefn bresennol wedi lleihau, mae'r digwyddiad wedi bod neu roeddent eisoes wedi'u sefydlu am bwrpas tebyg.
- 4.15 Nid yw symud y cyllid rhwng cronfeydd wrth gefn yn golygu ei fod wedi'i wario, ond mae'n golygu ei fod wedi'i neilltuo ar gyfer buddsoddiad yn y dyfodol. Roedd y Cynllun Corfforaethol yn cymryd yn ganiataol y byddai angen i'r Cyngor ganfod tua £25m o arian parod, cronfeydd wrth gefn, derbyniadau cyfalaf ac atgyfeirio gwariant referniw ac y byddai £50m arall yn dod o fenthycia. Felly, mae'r adolygiad hwn

yn nodi tua 25% o'r cyllid sydd ei angen ar gyfer y cynllun cyfalaf. Mae Atodiad 3 yn dangos faint o gyllid sydd ei angen i gyflawni'r cynllun corfforaethol a faint sydd wedi'i nodi hyd yma.

Proses Gymeradwyo

- 4.16 Os yw'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol yn cefnogi'r argymhellion, byddant yn cael eu cynnwys yn yr 'Adroddiad Alldro' i'r Cyngor llawn ym mis Mehefin sy'n rhoi gwybod i aelodau beth yw ein sefyllfa derfynol ar ddiwedd y flwyddyn, yn cytuno ar greu cronfeydd wrth gefn newydd (fel hon) ac yn penderfynu beth i'w wneud gydag unrhyw achos o danwario neu orwario sydd wedi digwydd yn ystod y flwyddyn.
- 4.17 Mae'n debygol y bydd cyllid arall yn cael ei ddyrannu i'r gronfa wrth gefn hon fel rhan o'r broses diwedd blwyddyn.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Mae gweithredu'r Cynllun Corfforaethol yn dibynnu ar nodi cyllid i dalu am y cynlluniau sydd yno.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Nid oes cost gan fod yr adroddiad yn nodi cyllid ar gyfer buddsoddi mewn prosiectau blaenoriaethol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gynhaliwyd am y penderfyniad?

Ni chynhaliwyd Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb oherwydd nad yw'n berthnasol.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

Cynhaliwyd trafodaethau gyda'r Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'r adroddiad yn rhoi barn resymol am yr angen presennol am lefel y cronfeydd wrth gefn a gedwir ac mae'n sefydlu'r Gronfa Wrth Gefn ar gyfer Buddsoddiad Strategol sydd wrth galon uchelgais y Cyngor i fuddsoddi yn ei Gynllun Corfforaethol.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1 Mae'r risg o drosglwyddo cyllid rhwng cronfeydd wrth gefn yn isel. Mae'r risg o beidio â dyrannu cyllid yn benodol i flaenoriaethau'r Cyngor yn golygu na fydd ganddynt ddigon o arian i barhau o bosibl.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1 Dan adran 151 Deddf Llywodraeth Leol 1972, rhaid i'r Cyngor wneud trefniadau priodol ar gyfer rheoli ei gyllid yn briodol.

Swyddogion Cyswllt: Pennaeth Cyllid ac Asedau Ffôn: 01824 706140